

Grou, 28 januari 2025

Geachte mevrouw Groeneveld,

Met deze brief informeer ik u over de voorgenomen wijziging van de rechtsvorm van de vereniging Omgevingsdienst NL. Ook vraag ik uw input en medewerking voor het verdere proces.

Aanleiding

Op dit moment zijn alle directeuren van de Omgevingsdiensten in Nederland, op persoonlijke titel, lid van de vereniging Omgevingsdienst NL. In de algemene ledenvergadering van Omgevingsdienst NL, is besproken dat we als vereniging, de juridische status willen veranderen. Namelijk naar een vereniging waarvan niet de directeuren maar de Omgevingsdiensten lid zijn. Hieronder wordt dit in deze brief (en het bijgevoegde rapport) toegelicht.

In het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH) is onderzocht of Omgevingsdienst NL landelijke taken kan uitvoeren voor de Omgevingsdiensten, met focus op een centrale landelijke kennis-organisatie in plaats van een netwerkstructuur.

Tijdens de looptijd van het IBP VTH is daarom de vraag gekomen of de huidige rechtsvorm van Omgevingsdienst NL nog volstaat of dat moet worden gekeken naar een andere rechtsvorm. Omgevingsdienst NL heeft bureau Cooperación de opdracht gegeven om dit te onderzoeken.

In het onderzoek is specifiek gekeken naar de rol van de voorzitters van de besturen van de Omgevingsdiensten. Via hen kan immers invulling worden gegeven aan de democratische borging. Ook de positie van de directeuren van de Omgevingsdiensten is cruciaal. Daarnaast is het van belang dat er rechtstreekse financiering vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat kan plaatsvinden naar een organisatie met voldoende borging in het veld.

Het rapport 'Toekomstige vorming van Omgevingsdienst NL' van bureau Cooperación vindt u in de bijlage van deze brief.

Goed om te weten: nu het programma IBP VTH is beëindigd op 30 september 2024, is het een feit dat een groot deel van de daaruit voortkomende taken bij Omgevingsdienst NL belegd zijn. Hiervoor ontvangt Omgevingsdienst NL subsidie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Conclusie Cooperación

Het gaat bij de taken die Omgevingsdienst NL nu, en op termijn heeft, vooral over zogenoemde doe-taken. Voor dit soort taken is geen overdracht van publiekrechtelijke bevoegdheden noodzakelijk.

Dat betekent dat zowel een vereniging (of een andere privaatrechtelijke rechtspersoon), als een gemeenschappelijk openbaar lichaam (of evt. een bedrijfsvoeringsorganisatie), als een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) een geschikte rechtsvorm zou kunnen zijn. In het rapport van Cooperación worden deze rechtsvormen besproken.

Publiekrechtelijke rechtsvormen vereisen wetswijzigingen en instellingsbesluiten, met overdracht van bevoegdheden. Dat is op dit moment niet haalbaar.

Met betrekking tot het model van de vereniging van Omgevingsdiensten is de conclusie dat deze rechtsvorm uitermate goed past. Deze rechtsvorm heeft de voorkeur op andere privaatrechtelijke rechtsvormen vanwege het democratische karakter van de vereniging (zie hoofdstuk 3). Voorwaarde is dat in de statuten de democratische controle goed geborgd moet worden (zie hoofdstuk 4). Anders zijn er maar weinig controle- en sturingsinstrumenten voor de besturen van de Omgevingsdiensten (en de achterliggende provincie- en gemeentebesturen).

De Algemene Ledenvergadering van Omgevingsdienst NL heeft er dan ook voor gekozen om de voorgenomen wijziging van de vereniging (de Omgevingsdiensten als leden van de vereniging) met de voorzitters van de Algemene Besturen te bespreken.

Tijdens dat gesprek zal ook het vervolg van dit proces en planning kunnen worden besproken. Wij zullen u ambtelijk voorbereiden voorafgaand aan dit gesprek.

De bijgevoegde planning geeft de stappen weer die genomen moeten worden, waaronder het verkrijgen van toestemming van de Raden, Staten en algemene besturen van deelnemers. Deze toestemming is cruciaal in het proces om als Omgevingsdienst lid te mogen worden van Omgevingsdienst NL. Het proces vraagt daarmee ook dat er vanuit de FUMO zienswijzen worden gevraagd bij alle deelnemers. Bij twee Omgevingsdiensten moet de GR worden gewijzigd. Dit is voor de FUMO niet het geval omdat dit in de huidige Gemeenschappelijke Regeling FUMO (2022) al goed ondervangen is. De verwachting is dat het hele traject een jaar in beslag neemt.

Met vriendelijke groet,

Pieter Hofstra

Bijlagen:

- Rapport Cooperación
- Planning